

سفری به اصفهان



اجتماعی ششم دبستان

علوی

درس ۱۱ اصفهان، نصف جهان



اصفهان، نصف جهان

گردش در اصفهان



شهر اصفهان، مرکز استان اصفهان است. شهر اصفهان در کوهپایه‌های زاگرس قرار دارد و رود زاینده رود از وسط آن عبور می‌کند. جمعیت شهر اصفهان حدود دو میلیون نفر است. این شهر بعد از تهران و مشهد پرجمعیت‌ترین شهر ایران است. به نقشه‌ی زیر توجه کنید. این نقشه، شهر اصفهان را نشان می‌دهد. به این نوع نقشه، نقشه‌ی گردشگری می‌گویند. نقشه‌ی گردشگری، نقشه‌ای است که روی آن، مکان‌های دیدنی و آثار تاریخی نشان داده می‌شود.





فعالیت 1 صفحه 57 مطالعات ششم

شما و دوستانتان می‌خواهید از اصفهان دیدن کنید و نقشه صفحه قبل را خریده‌اید. همفکری کنید و روی نقشه، مکان‌های تاریخی و دیدنی، مساجد، بازار و... را پیدا کنید و نام ببرید.



1. چهلستون
2. هشت بهشت
3. پارک شهید رجایی
4. عالی قاپو
5. مسجد امام
6. مسجد شیخ لطف الله
7. نقش جهان
8. موزه تاریخ طبیعی اصفهان
9. موزه هنرهای معاصر اصفهان
10. تالار تیموری
11. بازار قیصریه
12. بازار هنر



فعالیت 2 صفحه 57 مطالعات ششم

اگر بخواهید مهمان سرایی انتخاب کنید که به آثار تاریخی نزدیک باشد، کدام را انتخاب می‌کنید؟

هتل عباسی، هتل آپارتمان مهر، هتل آپارتمان هشت بهشت



اهمیت شهر اصفهان در دوره‌های مختلف تاریخی

آثار تاریخی نشان می‌دهد که شهر اصفهان از گذشته‌های دور اهمیت داشته است. در دوره‌ی اسلامی، این شهر چندبار در زمان‌های مختلف به پایتختی انتخاب شده است؛ اما اوج شکوفایی شهر اصفهان به دوره‌ی صفویه مربوط است.

در این دوره به دلیل حمایت شاهان صفوی، تعداد زیادی از صنعتگران، معماران، هنرمندان و دانشمندان به اصفهان آمدند و چنان آثار باشکوه و زیبایی به وجود آوردند که این شهر به نصف جهان معروف شد.



مکان‌های تاریخی و دیدنی

در شهر اصفهان ده‌ها اثر تاریخی و دیدنی وجود دارد.
در اینجا چند نمونه‌ی مهم معرفی می‌شود:

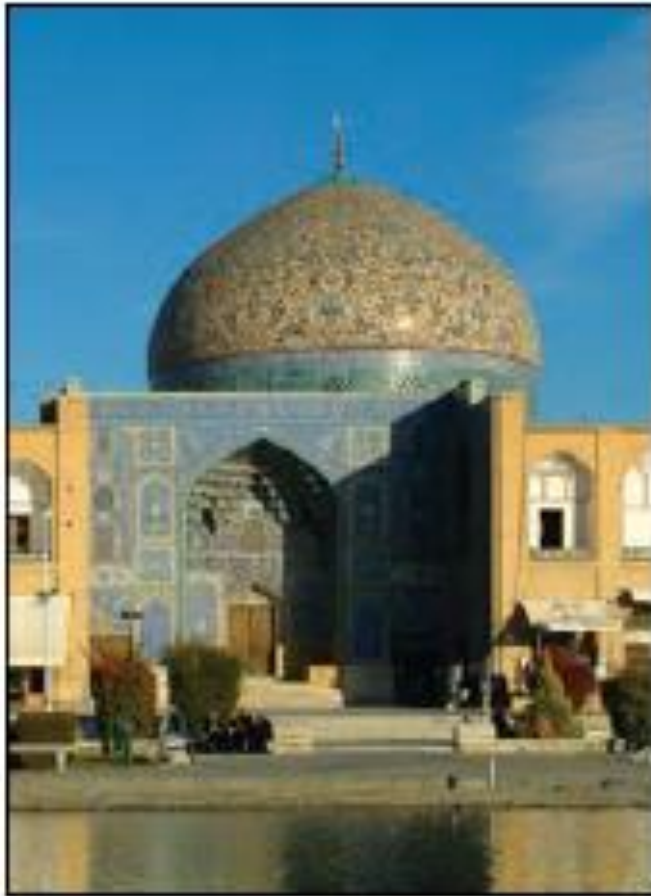
میدان امام (نقش جهان)

این میدان به فرمان شاه عباس صفوی در مرکز شهر اصفهان ساخته شده و در آن زمان از بزرگ‌ترین میدان‌های جهان بوده است.

در اطراف این میدان که حدود ۵۰۰ متر طول دارد، بناهای بزرگ و باشکوهی قرار گرفته‌اند.
با توجه به شکل روبه‌رو، این بناها را نام ببرید.



مسجد شیخ لطف الله



مسجد شیخ لطف الله

این مسجد به فرمان شاه عباس ساخته شد تا شیخ لطف الله که عالم بزرگی بود در آن نماز جماعت برگزار کند و به تربیت و تدریس شاگردان بپردازد. ساختن این مسجد حدود ۱۸ سال طول کشید. مسجد شیخ لطف الله گنبد بسیار زیبایی دارد که روی آن کاشی کاری های بی نظیری دیده می شود.

گنبد یکی از نشانه های معماری اسلامی است.



مسجد امام (مسجد جامع عباسی)



مسجد امام

این مسجد نیز از شاهکارهای معماری اسلامی به‌شمار می‌رود. مسجد امام چهار ایوان در چهار جهت جغرافیایی دارد. هر یک از مناره‌های مسجد بیش از ۴۰ متر ارتفاع دارد. داخل این مناره‌ها با گلدسته‌ها پلکان‌های مارپیچ وجود دارد که از آن بالا می‌رفتند تا اذان بگویند یا خیررسانی کنند.

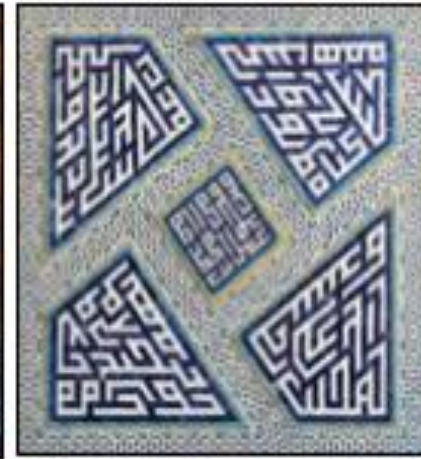
۴۰ متر؟ چطور در
آن زمان که ابزار و
وسایل امروزی را
نداشتند این کار را
انجام می‌دادند؟!



مشهور است همزمان با ساخته شدن مسجد امام، معادن سنگ مرمر، اطراف این شهر کشف شده است که از این سنگ‌ها در بنای مسجد استفاده کرده‌اند.
در این مساجد کتیبه‌هایی روی گنبد، محراب و مناره‌ها دیده می‌شود.
کتیبه نوشته‌هایی روی سنگ، کاشی و مانند آن است. معمولاً در کتیبه‌های دوره‌ی اسلامی، آیات قرآن، دعا و نام امامان بزرگوار را با خط خوش نوشته‌اند.
برخی کتیبه‌های مسجد امام به قلم استاد علیرضا عباسی خطاط مشهور نوشته شده است. در سقف ایوان، گچ‌بری‌های تزیینی زیبایی دیده می‌شود.



مسجد امام



نمونه‌هایی از کتیبه، خط و کاشی کاری





مینیاتور داخل کاخ عالی قاپو



تصویر کاخ عالی قاپو

کاخ عالی قاپو

این کاخ در شش طبقه ساخته شده است و حدود پنجاه اتاق دارد. شاه عباس در این مکان به امور کشور می پرداخت و دستورهای لازم را صادر، و در تالارهای آن از مهمانان پذیرایی می کرد.

شاه و درباریان از ایوان این کاخ، چوگان بازی، جشن ها یا رژه های سربازان را در میدان امام (نقش جهان)، تماشا می کردند. در داخل تالارها و اتاق ها، نقاشی های مینیاتور (خرده نگاره*) زیبایی دیده می شود که کار استاد رضا عباسی است.



فعالیت 3 صفحه 61 مطالعات ششم

به تصاویر مسجد امام و مسجد شیخ لطف‌الله دقت کنید. مهم‌ترین تفاوتی که در این دو مسجد مشاهده می‌کنید، چیست؟

ج. مسجد شیخ لطف‌الله مناره ندارد، اما مسجد امام مناره‌هایی به ارتفاع ۴۰ متر دارد. رنگ

گنبد مسجد شیخ لطف‌الله نخودی است در حالی که اکثر مساجد قدیمی و همین‌طور مسجد

امام فیروزه‌ای هستند مسجد شیخ لطف‌الله کوچک (دارای مساحت کم)، اما مسجد امام بسیار

بزرگ است. مسجد شیخ لطف‌الله مخصوص شاه و خاندانش بود و مسجد امام مخصوص عموم

مردم بود.



فعالیت 4 صفحه 61 مطالعات ششم

با توجه به مطالبی که در این درس آموختید، انواع فنون و هنرهایی را که در ساختن بناهای تاریخی اصفهان به کار رفته است، فهرست کنید؛ مثال: کاشی کاری،
ج کاشی کاری، خطاطی، نقاشی مینیاتور، گچ بری، کتیبه نویسی، معماری، سنگ کاری



1- شهر اصفهان مرکز کدام استان است ؟

جواب: اصفهان

2- شهر اصفهان در کوهپایه ی کدام رشته کوه قرار دارد و کدام رود از وسط آن عبور می کند ؟

جواب: زاگرس-زاینده رود

3- جمعیت اصفهان تقریبا چند نفر است ؟

جواب: دو میلیون نفر

4- کدام شهرها از اصفهان پر جمعیت ترند ؟

جواب: تهران و مشهد

5- نقشه ی گردشگری چیست ؟

جواب: نقشه ی گردشگری ، نقشه ای است که بر روی آن ، مکان های دیدنی و آثار تاریخی نشان داده می شود .



6- چه چیزی نشان دهنده ی اهمیت اصفهان در گذشته های دور می باشد ؟

جواب: یکی آثار به جا مانده ی تاریخی در این شهر است و دیگری این که در دوره ی اسلامی چند بار این شهر به عنوان پایتخت انتخاب شده است .

7- اوج شکوفایی شهر اصفهان مربوط به کدام دوره است ؟

جواب: دوره ی صفویه

8- چرا اصفهان به نصف جهان معروف شد ؟

جواب: چون در دوره ی صفویه ، تعداد زیادی از صنعتگران ، معماران ، هنرمندان و دانشمندان به اصفهان آمدند و چنان آثار با شکوه و زیبایی به وجود آوردند که این شهر به نصف جهان معروف شد.

9- تعدادی از آثار تاریخی و دیدنی اصفهان را نام ببرید .

جواب: میدان نقش جهان سی و سه پل منارجنبان فی...



10 بناهای تاریخی اطراف میدان نقش جهان را نام ببرید .

جواب: بازار قیصریه مسجد شیخ لطف الله مسجد امام _ کاخ عالی قاپو

11- مسجد شیخ لطف الله به فرمان چه کسی و چرا ساخته شد ؟

جواب: به فرمان شاه عباس ساخته شد تا شیخ لطف الله که عالم بزرگی بود ، در آن نماز جماعت برگزار کند و به تربیت و تدریس شاگردان بپردازد .

12- ساخت مسجد شیخ لطف الله چه قدر طول کشید ؟

جواب: هجده سال

13- یکی از نشانه های معماری اسلامی چیست ؟

جواب: گنبد



14- کدام یک از آثار تاریخی اصفهان دارای چهار ایوان در چهار جهت جغرافیایی است ؟

جواب: مسجد امام

15- نام دیگر مسجد امام چیست ؟

جواب: مسجد جامع عباسی

16- مناره های مسجد امام چه ویژگی هایی دارد ؟

جواب: هر یک از مناره های مسجد بیش از 40 متر ارتفاع دارند . داخل این مناره ها با گلدسته ها پلکان مارپیچ وجود دارد که از آن بالا می رفتند تا اذان بگویند یا خبررسانی کنند .

17- چه شد که از سنگ مرمر در ساخت مسجد امام استفاده کردند ؟

جواب: مشهور است همزمان با ساخته شدن مسجد امام ، معادن سنگ مرمر اطراف این شهر کشف شده است و از این سنگ ها در بنای مسجد استفاده کردند .



18-کتیبه چیست ؟

جواب: نوشته هایی روی سنگ ، کاشی و نظایر آن ها

19-در دوره ی اسلامی در کتیبه ها چه چیزهایی می نوشتند ؟

جواب: آیات قرآن ، دعا و نام امامان بزرگوار

20- در مساجد کتیبه ها روی چه چیزهایی دیده می شود ؟

جواب: روی گنبد ، محراب و مناره ها

21-برخی از کتیبه های مسجد امام به قلم کدام خطاط نوشته شده است ؟

جواب: استاد رضا عباسی

22- سقف ایوان ها چگونه تزیین شده است ؟

جواب: با گچ بری های زیبا

23-کاخ عالی قاپو چند طبقه و چند اتاق دارد ؟

جواب: شش طبقه و پنجاه اتاق



24- شاه عباس در کاخ عالی قاپو به چه کارهایی می پرداخت ؟

جواب: اداره امور کشور دادن دستورات لازم پذیرایی از میهمانان

25- از ایوان کاخ عالی قاپو چه استفاده ای می شد ؟

جواب: شاه و درباریان به تماشای چوگان بازی ، جشن ها و رژه سربازان در میدان نقش جهان می پرداختند

26- داخل تالارها و اتاق های کاخ عالی قاپو چگونه تزیین شده بود و کار چه کسی بود ؟

جواب: با نقاشی های مینیاتوری زیبایی که کار استاد رضا عباسی بود

27- مهم ترین تفاوت مسجد امام و مسجد شیخ لطف الله در چیست ؟

جواب: مسجد امام مناره (گلدسته) دارد ، اما مسجد شیخ لطف الله مناره ندارد .

میدان نقش جهان به فرمان..... در میدان شهر ساخته شد. طول این میدان متر است.

جواب: شاه عباس اصفهان - پانصد

